De heksenvlecht

Robin Hannelore

bron
Robin Hannelore, *De heksenvlecht*. Uitgeverij De Roerdomp, Brecht / Antwerpen 1987

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/hann001heks01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

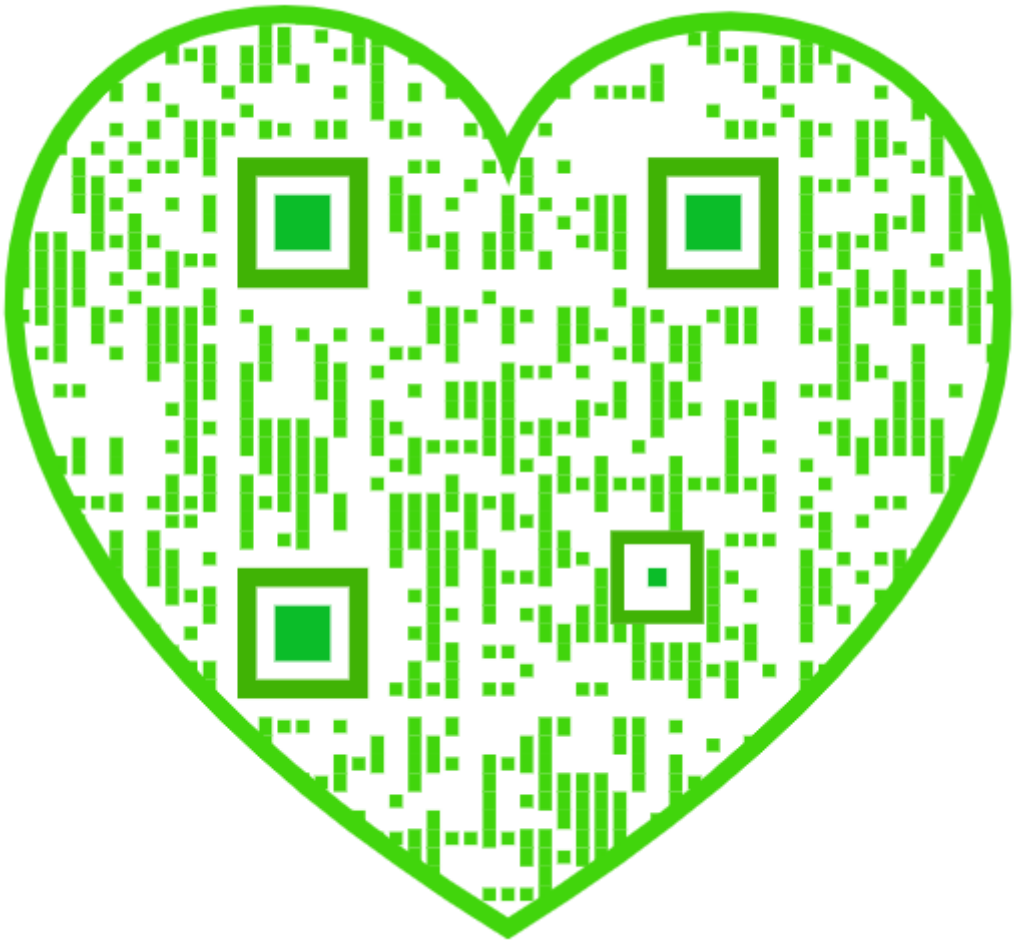

Robin Hannelore, vijftig jaar natuurliefhebber

Zoals uit deze bundel blijkt, is Robin Hannelore na negen jaar onderbreking weer teruggekeerd naar zijn oude liefde: de poëzie. Uitgever Joris Lombaerts van De Roerdomp kon de schrijver naar aanleiding van diens vijftigste verjaardag bezwaarlijk een beter geschenk aanbieden dan de publikatie van deze verzameling honderd nieuwe gedichten.

Vijftig jaar is een hele tijd. Sinds zijn geboorte op 21 maart 1937 te Pulle in de Antwerpse Kempen is en blijft Robin Hannelore verbonden met zijn geboortestreek. Men hoeft van hem slechts enkele gedichten te lezen of een willekeurige roman ter hand te nemen om zich daarvan te vergewissen.

Is Robin Hannelore dan een pure heimatschrijver? Het antwoord luidt: ja en nee. Akkoord, de auteur zoekt zijn inspiratie in de naaste omgeving, maar de thematiek van het geschrevene overstijgt vaak de pure anekdotiek en het plaatselijke belang. Trouwens, waren onze ‘grote’ auteurs van destijds - Stijn Streuvels, Felix Timmermans en zelfs Louis Paul Boon, om er enkele te noemen - in de grond ook geen streekschrijvers?

Robin Hannelore bevindt zich dus in goed gezelschap als schepper van romans, novellen en verhalen. Maar ook als dichter heeft de Kempenaar zijn sporen verdiend, sinds hij in 1958 debuteerde met de bundel ‘Waan en Pijn’. Verder werden in 1968 ‘Raka’ (1966) en in 1977 ‘De Kempense Brandbrieven’ (1974) bekroond met de Prijs voor Poëzie van de Provincie Antwerpen. ‘De Heksenvlecht’ (1987) is meteen de zestiende poëziebundel van deze rhapsode.

Stond Robin Hannelore in zijn beginjaren als dichter en prozaïst bekend als een rebel en een heibelschopper in het ‘Land der Vlaamse Letteren’, dan treffen we sinds een vijftiental jaren een mildere

kunstenaar aan die zich meer en meer verzoend heeft met de wereld, de anderen en... zichzelf. Niettemin blijft een welgemeend ‘menselijk’ engagement nog steeds primeren in zijn literair werk. Dat laatste draagt trouwens bij tot de authenticiteit van zijn schriftuur.

Wie de honderd gedichten van ‘De Heksenvlecht’ leest, zal ook hier weer getroffen worden door Robin Hannelores poëtische zeggingskracht, welke gestoeld is op een verfijnd aanvoelen van wat de natuur en het leven aan broze schoonheid en ongereptheid bieden.

Zijn vertrouwdheid met de fauna en flora, alsook de volkse eenvoud van de Kempen, uit zich eveneens in het taalgebruik, dat een weelde aan specifieke woorden bevat. In het gedicht op blz. 89 van deze verzameling zegt hij trouwens:

> Ik geloof in sappige woorden
> die vol zaad zitten, én kiemkracht,
> en die uitgejubeld worden
> door de eeuwen der eeuwen
> in gedichten, gezangen en gebeden.

Kortom, het doet de mens van deze tijd goed een dichter te ontmoeten die het geloof in de toekomst, gebaseerd op het goede van de tradities uit het verleden, nog niet verloren heeft. We wensen de talrijke lezers dan ook veel genoegen met de lectuur van Robin Hannelores nieuwe gedichten, die op een treffende wijze geïllustreerd werden door zijn vriend Achilles Cools. Als de Kempische natuur deze twee kunstenaars niet had, zou ze er meteen ook een stukje armer uitzien.

JAN VORSSELMANS

Voor mijn vrouw

Heksenkrans voor de Kempen

I

De Kempen zijn verschrikkelijk oud.
Wolfsklauwen onder het rode goud
van dennestammen in de zon,
vrouwenmantels bij een wilde bron

en het goudveil aan de waterkant
uit de oertijd van dit zavelland
maken me vaak ziek van heimwee
naar de veenmannetjes en de zee.

Alles is hier verknald, verknoeid.
En wie hier ooit vrij heeft gestoeid,
beseft vele maanjaren te laat

wat hij verkeerd deed met het legaat
van zijn vader, het maankind, de knecht,
en zijn moeder met haar heksenvlecht.

II

Het heksenkruis boven het keldergat,
de heksenbezem in de kromme berk:
de namen alleen bewijzen dat
er nog wat anders was dan de kerk.

Doch alles werd door ongeloof besmet,
verdween met de wanmolen en de zeis;
op het karaat van de ziel werd niet meer gelet.
De dagjesmensen kwamen hier op reis

en zagen de feeënlampjes niet
noch de bankjes vol elfenverdriet.
Zelfs de heikant werd verkocht

en de boze jager kwam en zocht
de weerwolf en de tienurehond,
die hij naar het rijk der fabelen zond.

III

De dwaallichten razen nu onverstoord
langs de autoweg en het kanaal,
de zielen van wie werden vermoord
maken uitzinnig veel kabaal.

Elke avond bekijk ik mijn stalklauw,
de hand die nog gedichten schrijft;
die vurige hand bleef zielig trouw
en brandt haar afdruk die blijft

op iedere deur van het papier.
Zo houd ik zelfs de heifluiter hier:
de sporen van zijn blauwe poten staan

op het helse goud van de volle maan
en 's nachts klinkt zijn watermuziek
in de oude schuur, bij gaffel en riek.

Brieven aan mijn vader († 1944)

I

Het is anders gelopen, vader, dan
wat je voor me droomde toen.
Ik werd geen architekt en van
de rest zag niemand mij wat doen.

Soms fiets ik voorbij een huis
dat jij bouwde, naar men zei.
Dan waait er in mijn oog een pluis
en denk ik: Hier stak hij dus de mei-

boom. Het is helemaal anders gegaan:
ik ben in boeken weggevlucht
en bouwde kastelen op de maan,

als vitter was ik ooit berucht.
Niets kwam van je dromen uit:
ik ben het varken met de lange snuit.

II

Ik zei het nooit, ik heb het gemist:
een por in mijn ribben, een schouderklop.
Vaak zocht ik een frisse kop in de mist,
geraakte ik van het open veld in het slop.

Eén sekonde slechts duurde je stervensuur,
een schok waarvan ik nooit genas.
Ik zocht je tussen moederkoren en perevuur,
voelde steeds dat je ergens was.

Al dolend sprak ik je vaak toe
en opdat ze niet zouden zeggen: Die
is gek! werd ik dichter en hoe

of wat is dat anders dan een alibi?
Ik zei het nooit, ik heb je gemist.
Ik zoek je nog in bloedsneeuw en mist.

III

Velen ontvluchtten ons oude dorp
voor het land van de kalebassen
- dertien ogen in elke worp -
waar de leugens op de bomen wassen.

Ook de moerbeiboom verdween en het vlas,
de maïs kwam met de hereboeren.
Niemand weet nog hoe stil het wel was
in de tijd van de bikkels en de loeren.

Vaak denk ik nog aan mijn tamme kauw;
hij stierf toen ook, ten teken van rouw.
Jij bracht hem mee van het kasteel.

Wat een jeugd. Maar dat is nu heel
lang geleden. Het sprookje is uit.
Ik ben het varken met de lange snuit.

Gedichten voor mijn moeder

I

En altijd wilder, moeder, wordt
je tuin. De kogeldistel is er nog,
maar de judaspenning is gestort;
op de ridderspoor zit kikkerspog.

Ik vind de monnikskap amper weer,
duizelig van floks en violier.
Om te wieden heb je de moed niet meer.
Hier staat de hemelpoort op een kier.

Je zegt traag: Mijn rug doet pijn.
Dan schenk je dikke koffie op.
Je ogen glanzen als terpentijn,

er rimpelt een landkaart in je kop.
Zo vaak breng je me van de wijs
door je verslag van een vreemde reis.

II

Wij zwijgen over ontzettend veel,
mijn moeder en ik, als we praten,
alsof de pijndrempel onze keel
is en wij het pijnen van elkaars raten

zoveel als maar mogelijk vermijden.
Wij zwijgen over de lelijke dagen,
praten in kronkels rond het lijden,
als klokwinden in knoestige hagen.

Is er in je koffie voldoende suiker?
vraagt ze steevast. Ik antwoord: Zeker.
Ik ben een hoffelijke verbruiker.

Moet ik misschien langs de apoteker?
Neen. Wat gaan ze snel, de dagen.
Enfin, die en dat, ik mag niet klagen.

En plots hoor ik mijn geweten knagen.

III

Als ik door de onttoverde lente dwaal,
het lied van het winterkoninkje in mijn kop,
tussen de geuren van vee en aal,
de mond vol smaak van wilde hop,

dan denk ik weer aan oude zondagen
rond moeder, de kinderen in ganzepas,
de zandweg, de malse regenvlagen,
tot aan de veldkapel, de rust in het gras.

Lang dacht ik dat ik anders moest schrijven,
je weet wel: wat niemand ooit las,
dat ik woorden over papier moest drijven

alsof ik een soort van god was.
Nu weet ik dat ik gewoon moet blijven
doorgeven wat moeder toen vertelde in het gras.

Dialoog van een schizofreen

Op zoek naar de zwarte toorts
in de troosteloze biotoop
(planten zoeken is een koorts,
een nooit vervulde hoop)

van een verroest treinspoor,
een kwarteeuw in onbruik,
komt alles mij weer anders voor:
het is alsof ik spurrie ruik,

de siroop van suikerbiet,
een ham vol bruin roet.
De kadans van de trein brengt een lied,
een lach, een oude groet

en - ach, ik weet het wel -
in roest en sintels loopt het verdriet
van ons leven parallel.
En scheiden kunnen we niet.

We gaan samen naar de hel.

Gehucht

Niet kunstmatig ingeplant,
geen keizersnede op de tijd,
maar de wilde worp langs
de rivier, van een bedrogen meid.

Krochten op ijzeroer gebouwd
en alle hokken gewoon errond,
hooi- en stromijt, stapels hout,
een lappendeken is de grond.

Dit is de kaartavond,
dat de wauwelronde.
Alles is er oergezond,

behalve de groezelige honden
die blaffen naar de volle maan
waarop mijn kattepoten staan.

Op avontuur met mijn kleindochter Marlies

I

Godganse dagen ben ik met haar op pad,
braambessen plukken, haar handjes vol;
zij heeft een paarsrood snoetje dat
me meer boeit dan een toverkol.

Soms wijst haar vingertje vruchten aan
in netels, distels, achter prikkeldraad;
als Laocoön moet ik dan worstelen gaan
met gedrochten, ik reik me uit de naad.

En komen we thuis, dan volgt de wasbeurt;
grootmoeder veegt de maquillage weg.
Doch ik heb hemd en broek gescheurd

en hoe of wat ik dan ook pleit en zeg,
terwijl ik met rode jodium de schrammen bet
op mijn armen, ik word gewoon opzijgezet.

II

In het uur van de nachtvlinder begint
dat. Ik stap traag door mijn woning,
ik weet me door de spoken bemind,
en ik tel: een lepel besmeurd met honing,

twee lege laarsjes aan de keukendeur,
overal snippers van een knipselboek,
op tafel een halve biscuit au beurre,
een grote poppenboel in de hoek.

De poppenmoeder ligt te dromen in bed.
Ze heeft haar boekentasje klaargezet.
Ze is de schone slaapster van mijn gedicht.

Ik waak bij de valbrug, tot nader bericht.
Ik waak tot hij komt, de grote held.
Ik was altijd op heldensagen gesteld.

III

Ik kan met haar niet meer rijden naar Sint-Job
op een ezel, op een ezel zonder kop.
De ganse avond al houdt zij mij zoet.
Ik volg haar mollig handje op de voet,

zie dieren opdoemen die ik niet ken.
En plotseling zegt ze ernstig: Dit ben
jij. Ik schrik op en kijk mijn ogen uit:
Cyrano de Bergerac op een affuit.

En dan moet ik met oliekrijt aan het werk:
ik teken de ark van Noë en een kerk,
bezoedel al het water en de lucht.

Zij schudt uiterst bedachtzaam het hoofd en zucht:
Dat is voorzeker weer die volle kist
koekjes die jij steeds ging kopen in Diest?

IV

En dan de wagen in. Nog even wuiven.
We zijn weg. Ik heb dus niet gelogen.
De namiddag is van ons. Houtduiven
vliegen op en kriskras door je ogen.

Op dinsdag zijn alle herbergen gesloten
behalve één, in Pulderbos, onder de regen.
Eerst je neus in mijn zakdoek gesnoten.
Dit is het eindpunt van vele wegen.

Je wuift naar de klanten: werklozen,
dronkaards ook, met paarsrode neuzen.
De waardin haalt Kerstmis uit de dozen.

Jij eet olienootjes, ik drink geuze.
En plots wil ik de hele wereld liefkozen.
Voor zulk gesnater bezwijken zelfs reuzen.

Memoranda voor mijn kleindochter Dagmar

I

Ik beloofde dat ik hem zou vangen,
de kikker met het rode jakje,
speciaal voor haar. Met appelwangen
luisterde ze, en maakte reeds een bakje

om dit sprookjesdier in te zetten.
En wat hij graag at, wilde ze weten,
tomaten, spinazie of kroketten,
en of hij ooit iemand had gebeten.

Als oom Don vroeger begin ik te liegen
en absurde dingen te vertellen.
Hij poogde me altijd weer te bedriegen,

liet me zelfs naar de Graaf van Halfvasten bellen.
En toch ben ik hem erg dankbaar gebleven:
hij bracht de romantiek in mijn leven.

II

Telkens als ik met haar in de tuin loop
om ze te strelen of te happen in
Clapps' favourite, de schone van Boskoop;
telkens als ik het sap van haar kin

wrijf en haar leer blij te zijn
om de kleur van een pere- of appelblad,
om de geur van de wilde komijn,
om de aanwezigheid van een vuurpad,

besef ik: het leven is de moeite waard
als elkeen in zijn eigen boomgaard
een stuk van het aards paradijs herkent

en stilaan aan de eeuwigheid went,
want wie in het kleine het grote ziet,
zal zeker nooit sterven aan liefdesverdriet.

Grootmoeder en kleindochter

Eerst asjeblieft en dank je leren zeggen,
dan het eetgerei op zijn plaats leggen.
En een handje geven en knipogen,
onderscheiden wat waar is of gelogen.

Winkeltje spelen of onzichtbare dingen
raden, lang vergeten smartlappen zingen,
met autobus en stadstram leren rijden,
en ruiken: het verschil tussen zee en heide.

Heel voorzichtig de boze wolf wegjagen
en de stoute heks minimalizeren,
de politieman als een vriend voorstellen.

Het levenstempo en -ritme vertragen,
de troostende fopspeen verleren,
van de prins en de prinses vertellen,

de eigen reis naar het einde versnellen.

Symbiose
(voor mijn vrouw)

Symbiose is een vreemd ding,
een uiterst trage veredeling,
een aangewezen zijn op elkaar
zoals de eikepage elk jaar

weer vlinder wordt rond zijn stamboom,
die - schijnbaar stoer en autonoom -
zelf meer dan duizend insekten voedt
met zijn Kempens groen, zijn melkwit bloed,

en gunsten ontvangt zoals een kerk,
even rechtlijnig, even fier.
Zonder jou haat ik mijn levenswerk,

verdroog ik in een kokon van papier.
Een schrijver heeft geen zin van bestaan
zonder iemand die de geheimen kent van de maan.

Mede

Nu maart zo lammenadig traag
als een zwanemossel het licht filtreert,
tap ik liters sap uit berketakken,
terwijl een grote lijster leert

zingen bovenop een hazelaar.
De wijn die ik maak met honing,
lievevrouwebedstro en citroen,
is onvoorstelbaar konink-

lijk in de winter. Doch bekijk
me niet raar als ik plots bij de haard
tijdens het gesprek verstom,
de oren spits, en bezwaard

zucht. Tussen de geur van heide
en de smaak van linde en seringen
hoor ik dan beslist
de grote lijster zingen.

En dan verlang ik dodelijk
weer naar maart,
en naar de zon, die God
in schildersmosselen bewaart.

Riddergedicht

Elke dag aan een hoek van een weide
bij de Nete heb ik een rendez-vous,
in een golving van vuurrode spieren
komt daar een paard naar me toe.

Hee, oude knol! zeg ik dan ontroerd.
Hij fronselt de lippen, de tanden zijn vergeeld,
maar in zijn wereldomvattende ogen
vallen oeroude sterren uit hun beeld.

De prikkeldraad en ook wel het fatsoen
verhinderen ons een stel te zijn als toen
ridder en paard samen ten strijde togen.

Ach, ik heb geen vijand meer, ik word oud.
Ik ben al meer dan tevreden met het goud
in een paar atemporele paardeogen.

Paddentrek

De mensen zitten in de paddentrek,
ziek van paarzucht en verveling;
lelijk van wratten en getrekkebek
zoeken ze wellicht iets als verdeling

van hun ondermaanse pijn,
vergetelheid misschien, of roes;
op de paddestoelen willen ze zijn
om kabouter te spelen of droes.

Ik ben deze jachtigheid moe,
vind de tijd niet meer om dichter te zijn.
De dagen vallen hier open en toe,

alsof de machinaal gemolken koe,
de zon met haar oudmelkse schijn,
droog staat, en bloed geeft, en terpentijn.

Hunkering naar een ongekende koningin

Vanmiddag sloop ik een uur lang
achter een koninginnenpage
aan, verbeten, ademloos en bang
hem kwijt te spelen, een rage

van melkeppe tot wilde peen.
En toen raakte ik het spoor bijster.
Hij danste o zo luchtig heen
over een woud van koren en lijster-

bessen, tot in het goud van de zon,
tot waar mijn blik niet reiken kon,
tot in het land waar zij regeert

en waar de zomer - naar men beweert -
eeuwig is. Er bestaat helaas geen kaart
van het land van de gouden zwaluwstaart.

Maar ik heb die onmacht nooit aanvaard.

Zombie

Iemand in mij begint te muiten
en elke dag moet ik naar het dras,
moet ik van het papier weg naar buiten,
alsof ik een zombie geworden was.

Ik loop daar tot bij de lisdodden
met hun kegels van bruin fluweel,
het valschermzaad hangt aan vodden.
Ik pluk en stap en zwier dan heel

koninklijk: miljoenen pluizen in de wind.
Ik zaai, ook waar ik geen vulva vind
zaai ik de trommelstokken voor later,

opstandige horden bij het water,
waarmee ik op de trommelvliezen zal slaan
van de dovemansoren en van de maan.

Luiaard

Ik hang dolgraag in de oudste boom
bij het ouderhuis kersen te plukken.
Ik beweeg me als een luiaard, sloom,
met onverhoedse felle rukken.

De pitten regenen in het zand,
de zomer spat open tussen mijn tanden.
Ik zag nergens een teken aan de wand,
ik nam wat ik kreeg met beide handen.

Dit is mijn Kempense houding, mijn geloof
in vandaag en de dag van morgen.
Ik was blind en ook steeds doof

voor wat zogezegd diende opgeborgen.
Ik plukte kersen van stroof tot stroof,
de pitten moeten maar voor morgen zorgen.

Hooglied

In juli bekruipt mij het dwaze gevoel
dat ik een koning ben, geen doel
heb ik nog, en als een uitgediende dar
zweef ik rond, de zintuigen in de war.

Ik streel de ooievaarsbek, de eik.
Iedereen bloeit en is lief in mijn rijk.
Ik praat met de appelvink, de zwartkop.
De dankbetuigingen kunnen niet op.

Ik ben maar een godvergeten dromer,
een leegloper, een oude dichter,
maar ik ben de koning van de zomer,

een dolle genieter - het ligt er
te dik op - een keizerslibel boven het water,
een gekke geile sater, de korenpater.

Juli

De zon is al te warme honing,
zo dun dat hij door de bladeren druipt
van de zomereik, mijn waardboom,
mijn schaduwboom.

Het is zonde dat ik met tien vingers
jouw afwezigheid aftast,
de ruwharige pijn van het slangekruid.
Terwijl het hooibeestje en het koevinkje

van meeldraad naar stamper vliegen
en de hele wereld kreunt
van bevruchtend genot,

is het zonde dat ook jij ergens,
kleverig van honing- en roetdauw,
in de schaduw ligt alleen te zijn.

Rood weeskind

Deze dag zit vol sint-jansschot,
het licht is viltig van meeldauw.
Door de paringswielen ziet God
hoe de glazenmakers heel gauw

zijn gedaante brandschilderen.
Een houtduif verliest een veder;
voordat alles zal verwilderen,
raap ik ze op. Vanavond heel teder

wil ik vastleggen in mijn schrijfkamer:
ik leefde aan ik weet niet wat voorbij,
elke dag voelde ik me eenzamer.

Terwijl het leven doorging rond mij,
schreef ik aldoor bedachtzamer,
spon ik me zielig in met zij,

kokon van een rood weeskind op de hei.

Memoires van zwartepiet

Meestal schrijf ik zo maar wat op,
alles wat me te binnen schiet,
geluiden in mijn ezelskop,
de memoires van zwartepiet.

Nooit heeft iemand er wat aan gehad,
geen levende ziel maakte het blij,
geen hond, geen paardekop, geen kat.
Een akelig tijdverdrijf - tenzij

ik anders misschien overkook,
stinkende melk, verkoolde brij.
Mogelijk bovendien is ook

dat na de grote katastrofe in mei
of zo, als alles is vergaan in rook,
God één memorie vindt van mij.

Grijpvogel

Dichten betekent eitjes leggen
zoals de processievlinders doen,
mooi zijn, helemaal niets zeggen,
verdoken één zijn met het groen.

Dichten blijft meestal ongeweten
wat de processierupsen schrijven,
's nachts in de eiken tekens vreten
die altijd ongelezen blijven.

Ik schrijf niet voor het nageslacht,
ik dicht voor mijn vulgair plezier.
Nooit heb ik aan de eik gedacht

die kaal wordt onder het vertier
van woorden in een zomernacht,
het gek getokkel op een lier,

een grijpvogel die de maan verkracht.

Meeuw

Een meeuw is een beetje God:
hier vloekt men niet, de éénoog
die alles ziet van zo hoog.
Hij is van goud 's ochtends tot

van porselein in de schemering.
Zijn roep is soms de misthoorn,
dan weer verrukking of toorn.
Met een zwenk van de zwing

en dan in samengebalde val
verhelpt hij zijn eeuwig gemis.
Hij kent van de winden al

wat er te kennen is.
Ik weet niet hoe ik het zeggen zal.
Waarom tekende Jezus die vis?

Zilvermeeuw

Ik vond hem in een weide, dood,
neergestort in het gras, onaangeroerd;
alleen de aasvlek op zijn bek was rood.
Tot hier had de reis hem dus gevoerd.

De kleur op zijn vleugels was zilver en tin,
het wit van zijn lijf volmaakt en heilig.
Groenland zag hij, de grote haaievin,
de vuurman; hij waande zich veilig.

Een open vraag: Wat hij kwam zoeken
waar ik elke dag naar verre landen tracht,
hier in dit land van kraaien en roeken,

waar iedereen naar het einde smacht,
waar de natuur ging sterven in oude boeken
en waar God als een meeuw schaterlacht?

Kokmeeuw

Daar lag hij dan, een kokmeeuw,
zo maar in een vette weide.
De rode poten en snavel
vertoonden geen teken van lijden.

Sterven in de witte lente:
hoe kan dat nu? stond ik te denken.
Zo'n witte hondsvot in april
hoort niet bij de godsgeschenken.

Het parelblauw van zijn zwing
heb ik bedroefd gestreeld.
De dood is een heel zacht ding.

Mijn handen zijn vereelt.
En ver boven de beemden hing
de zon als een dode zeelt.

Mantelmeeuw

Het lot van een mantelmeeuw in de beemden
tussen koeien en paarden die dauw vreten
is de doem van alle ontheemden
die met het leven geen weg weten.

De kokmeeuwen plagen hem bij vlagen.
De kinderen gooien met graszoden.
Wellicht wil hij de tocht niet meer wagen
en komt hij hier wat hem aan tijd rest doden.

Welk onderscheid is er tussen hem en mij?
Ook ik kan slechts ontkomen langs de zee,
doch dagelijks loop ik door de wei.

Ik draag enorme vergezichten met me mee,
maar ik droom er slechts van, op mijn rug in de hei,
als een door stuifmeel verlamde bij.

Beeld

Nu ik toch al veel ouder word
en nog slechts zelden de liefde
verteer als de zonnedauw een dansmug,
ze eerder weer uitspuw als een snoek
die zich vergaapte aan een stekelbaars;

nu ik de zachtzinnigheid beoefen,
het begrijpen van grofheid en domheid,
zoals de kikker onverstoorbaar
de kikker berijdt
tot de reiger toeslaat;

nu is toch nog steeds een veldslag,
woorden wederwoorden,
herinneringen als onweerswolken
of schapewolken soms,
nu is toch nog steeds

jouw beeld niet uitgedeind
uit al dat levend water.

Lotharings-kruisverhaal

Niedervisse heet het dorp in Lotharingen.
Daar wonen de mensen bij de dieren,
ligt de mestvaalt voor de herberg
en wijzen kaardebol en koeiedrek
de korte weg naar de kerk.

Slechtvalken schroeven boven het kerkhof
hoog op de berg, waar een bron borrelt
tussen jeneverbessen en kaasjeskruid
en waar in het open knekelhuis
de doden achter tralies liggen opgestapeld,
opdat ze niet langer zouden gestolen worden
door verloren gelopen toeristen.

Daar hebben wij gespeeld
met de vruchten van de kleine,
wat later van de grote klis.
Soms dacht ik dat de doden meespeelden:
de kleverige klissen op mijn trui waren ontelbaar.

Daar hebben wij wilde kruisbessen
en halfrijpe kwetsen
in eikaars mond gepropt.
Nog hoger op de berg
lag een Joods kerkhof,
maar zover zijn wij niet geraakt.
Een mens kan niet alle goden aanbidden.

Woest zomerlied

Ha! wanneer de zon vol hanetreeën zit,
en de geselroeden van de paardekastanje
de zonnepaarden opjagen,
en de gele wilg zijn spieren spant
tot een zonneharp,
en de wilde hopranken
zonneliederen schrijven in het zand...

Ha! wanneer de harsmannetjes en de inktappels
hoorbaar uitgevreten worden
door de schub- en vliesvleugeligen
van de poëzie,
en het zaad van de berken
door de Kempen pijlt,
en de buizerds op zoek zijn naar termiek
om ten hemel te worden opgenomen...

Ha! dit is een veel te lang orgasme,
dit is zonder woorden
een zonnekind zijn,
dit is elke kontrole over zijn vleugels
verloren hebben,
dit is God laten betijen
in zijn magistraalste spel
en zonneblind gehoorzamen aan het leven.

Levensgeheimen

Ik kan urenlang op stap gaan,
gewoon om te ruiken: een sloot
met watermunt, het hooiland,
de kanadabalsem, de liguster,
de linde en de stinkzwam.

Buitenzinnig maken mij
de netels en de hondsdraf
na een regenbui
en de warme avondwind
doordrenkt van koeiedrek.

Huiverend snuif ik de lucht
van de buksboompjes op,
van de vlier en de noteboom,
de tuja en de boerenjasmijn,
de selder en de tijm.

Ik weet het al heel lang:
ook al brengen hennep en anijs
een voorproef en voorsmaak,
met onze neus duwt God ons
écht op het paradijs.

Mene, mene, tekel, upharsin

Het verdwijnen van vlinders is
in de Kempen onrustwekkend,
alsof ik iets belangrijks mis
dat - te weinig aandacht trekkend -

langzaam ineenklapt en teloorgaat.
Zoëven was alles nog doodgewoon,
maar nu vallen de bloemen langs de straat
op een gekke wijze uit de toon.

Niemand natuurlijk treft enige schuld,
iedereen plant zichzelf normaal voort.
Het is of de zon met dodelijk geduld,

onbarmhartig en ongestoord,
terugneemt wat ze heeft vervuld,
en al wat voltooid is, vermoordt.

Close-up van een der hoofdjes van het driedelig tandzaad

waarmee ik iedereen zou willen bekogelen
die achteloos voorbijloopt
aan het werk van kunstschilder Achilles Cools

I

Alhoewel hij spreekt met verstikte stem,
vaart in zijn handen dikwijls de profeet.
De schuimbekkende aanklacht ligt hem
niet, maar vaak sarrend en brandend heet

bloemt de waarheid op onder onze neus:
Zo was het toen God de Kempen schiep,
en alle orchideeën bloeiden heus
waar toen ook de kwartelkoning riep.

Wij moeten bloedernstig gaan nadenken
over wat wij doden en laten sterven,
over wat wij in alsem en gift drenken,

over wat onze kinderen nooit erven.
Leeft het hond vis je nog in de Kempen?
Gaan we nu ook het laatste ven dempen?

II

Waar bleven de klauwier en de kerkuil,
het wouwaapje en de ortolaan?
De weidegeelster doofde in het vuil.
De grote wolfsklauw bloeit op de maan.

Wie kent nog de veenbes en de bremraap,
de helblauwe boodschap: Vergeet-mij-niet?
De mensheid slaapt haar lelijkheidsslaap
en gaapt bij al dat schildersverdriet.

Want ook een soort van mensen sterft uit,
valt ten prooi, dient altijd weer tot buit
van de grote vreter, de konsument,

de geldwolf en de vieze vent
die niet gelooft, in elf noch alf.
Het is nu zeker één voor twaalf.

III

Een lach in een bijen- of donderbaard,
ogen vol gouderts en gneis en klokkespijs:
het zegt iets, het verraadt zijn aard,
de meester van de kauwen is wijs

maar bovenal lijkt het alsof hij moet
- op een zachte wenk van de bezorgde God -
uitstervende planten vóór de zondvloed
vergaren. En wellicht is het zijn lot

te bouwen een ark van doek en papier,
met Kempense ootmoed en werkkracht,
van al wat nog leeft en ademt hier.

Dit is zijn taak, zijn labeur dag en nacht.
Maar als al het mooie voorgoed is vergaan,
zal het aards paradijs in zijn werk nog bestaan.

Een zomer in pulle

I

Pulle: heksenbezem in de Kempen,
bizarre wirwar van berketwijgen.
De mensen die er leven, dempen
hun stem als ze spreken, of zwijgen,

beduusd, bang iets verkeerds te zeggen,
te kletsen, woorden te laten vallen,
die de wereld mis kan uitleggen
of betuttelen als raaskallen.

Ik ben van Pulle, wilde het ontvluchten,
sprong op de bezem, verkende de luchten
tot in verre landen en grote steden,

maar ik weet nu dat op de gehuchten
het leven mooier is en dat er heden
veel minder aan eenzaamheid wordt geleden.

II

Dravik en dolik strelen mijn zinnen.
Een boerin drijft de koeien naar binnen.
Kinderen plukken brem en een wulp
poogt hen te misleiden, roept om hulp.

Het landschap is duizelingwekkend groen.
Een pauw roept, en een parelhoen.
De bijen keren naar hun korven.
Eindelijk heb ik rust verworven.

Want liefde is gewoon zijn, niets vragen,
geen achterdenken, diep ademhalen,
weten dat ook de volgende dagen

hommel en bij komen honing halen,
dat bij mijn dood niets zal vertragen,
zelfs niet de zang van de wielewalen.

III

Nooit rook een zondagnamiddag
meer naar de hemel. Het beklag
van wrattenbijters in het gras,
dat in geelzucht verkommerd was,

harmonieerde goddelijk met de zang
van het koeltje in de maïs
en de olijfwilg. Blauwtjes vlogen bang
van lijsterbes naar gele iris.

Ik was de enige wandelaar.
Reeën graasden aan de achterzijde van de dag,
onzichtbaar, maar hoorbaar.

En diep in haar rag
zat de zon als een spin.
Het dorp was haar web, en ik hing erin.

IV

Dit is een avond van roomse kamille.
Roomachtig koert een tortel, en de stille
kolk van een muggendans vult
de tobbe. Met monnikengeduld

ledig ik mijn zakken, tel ik de buit
van mijn verzamelwoede: het penningkruid,
de akkermunt, de zaaddoosjes van klaprozen,
inktappeltjes die paarsig blozen.

Verrukt koester ik mijn dagelijks gedicht.
Ik proef het geurige zoeven van licht.
Al mijn zintuigen zijn gericht

op genieten, zonder hinder.
Vannacht vlieg ik naar de kamperfoelie ginder.
Dan ben ik een pijlstaartvlinder.

V

De geur van de liguster
maakt de bijen stapelgek
en ook de mensen, zo illuster,
zijn ritsig van de koeiedrek.

Het duizendblad, mauve en wit,
sint-jans- en sint-jakobskruid,
en ook de engelwortel zit
wemelend vol: zo is mijn huid

nu ik van de zomer geniet,
kers, rabarber en kruisbes eet.
Er is geen dichter die nog ziet

wat komt na deze duivelsbeet.
Zelfs de wintervlinder weet niet
hoe hij deze zomer weer vergeet.

VI

Alsof de grote bom gevallen was
liggen overal stedelingen in het gras.
De kleur van de strontvlieg is duur.
De Kempen zijn een vagevuur.

Straks dragen ze dit goud dan uit,
zichzelf bewonderend in elke ruit.
Het is het verhaal van de pronkerwt,
die helemaal niet deugt voor de snert.

Als het waar is wat ik ooit las,
dingen als de adaptatieleer,
dan krijgen we stilaan een donker ras;

de huidskleur van gelooid leer
verovert de hele atlas.
Dan is er geen diskriminatie meer.

Regenliederen

I

Als het loodrecht en mals regent,
is de linde een goddelijk scherm;
als de duivel de Kempen zegent
en het rookt naar de hel op de berm,

sta ik middenin het paradijs.
De duiven kunnen niet meer vliegen,
het werd voor hen een kale reis,
maar - waarom zou ik erom liegen? -

ik begin weer met nieuwe moed.
Werelden parelen op de lissen,
een implosie van muizenissen.

Dolle vreugde jaagt door mijn bloed.
Hoe kon ik me in jou vergissen?
Ik tover gedichten uit mijn hoed.

II

Echt mens zijn is in het onweer
bidden, brullend als een dier.
De bliksem brandt het laatste zeer
voorgoed uit hart en nier.

En dan ademen al wat groeit,
en dronken is, en overvol.
Een hoorndolle koe loeit.
De Kempen staan weer bol

van leven, want de dood
trok over, onheilspellend zwart,
hagelend, geselend, groot:

begoocheling van een slavenmarkt
waarop een dichter werd te koop gesteld,
een zielepoot, een anti-held,

vandaag voor niet, morgen voor geld.

Fabels

I

Vele dagen gebaarde ik van niets
en dat ik helemaal niet zag
dat ze een nest bouwde in mijn tuin
en dat op een aprilse dag

dat bolwerk plots vol eieren lag.
En zij maar regenwormen rukken
uit het gras en tussen ribes
en sneeuwbes ingebeelde sterren plukken.

En dan wil ze eensklaps niet broeden,
laat ze alles zo maar in de steek,
blijkbaar bang voor mijn stille hoede.

Het is nu al een volle week
dat ik hier loop te vermoeden
dat ik nimmer uit de schaal breek.

II

Ken je de merel die zit te broeden
op een nest in het kreupelhout?
De eieren kippen onder haar hoede,
diep in de warmte, al heeft zij het koud.

Komt daar plots een gaai aangevlogen,
verblindend blauw en wit en bruin.
De merel schrikt, vliegt op, zal pogen
de drieste moordenaar om de tuin

te leiden. Doch de gaai slaat geen acht
op haar paniekerige alarmsignalen,
sleept meedogenloos haar buit in de wacht.

Dit verhaal gebeurt in alle talen.
Waar geen god is om goed en kwaad te bepalen,
wordt moorden zelfs normaal geacht.

III

Ik ben het radeloos waterhoen
dat zijn jongen uit het nest ziet snellen,
zwarte donsballetjes in het groen,
onmogelijk tweemaal te tellen.

Ik ben de kruisspin, onvoorstelbaar
geplaagd door haar eigen krielend broed;
ik word mezelf honderdmaal gewaar
en weet niet waar ik krabben moet.

Maar ik leef graag, altijd op de rand
van wat kan en nog amper gaat.
Dag en nacht staat mijn bloed in brand.

Ik leef me leeg, geniet tot op de graat
van begoochelingen in dit oude land,
van radeloosheid en jeukte zonder maat.

Vakantie in De Haan

I

De Haan, karmijnen kardinaalsmuts,
de buil geslagen tegen de bluts,
en van duinroos tot duindoorn kwasi
een liefelijke Duitse invasie.

Een troep witte kippen met rode kammen
voor de kultus van de gerookte hammen.
In het strandcafé ‘Westhinder’
woont de oneerlijke vinder

van een Poolse reddingsboei.
Het geschreeuw van scholeksters woei
voorbij. En toen vond ik een bot,

koolzwart, van een zeeman of soldaat,
het overschot van een indroef lot.
Maar voor een elegie is het te laat.

II

Het strand van De Haan heeft vaak
kippevel. Soms ontvelt er een slang
of loop je over de rug van een draak.
Dan duren de dagen vreselijk lang.

De huizen dragen sprookjesnamen
of zijn relikten uit la belle époque.
De tijd ligt in knopen. Achter de ramen
leeft iedereen in een ander klok-

huis dan dat van de twintigste eeuw.
Van duin tot duin ligt het zand in geeuw-
honger, bedwongen door helm en kruipwilg.

De wandelaars vervelen zich, gewillig
gaan ze voor elkaars norsheid opzij.
Zes uur duurt dat, dan keert het tij

en keert iedereen huiswaarts met een schone lei.

Skolia

I

Op vrijdagavond ga ik in Pulle whisten.
Wij drinken vaak twee kratten bier,
terwijl wilde wijnen in dame-jeannes gisten,
onze oogst, ons toekomstig vertier.

Wij eten varkensribben in het spookuur,
bakharing soms, of bloedpensen.
Handen en kaarten dansen op de muur,
je hoort de speelduivel aanroepen of verwensen.

Om drie uur stap ik dan naar huis
door lege straten, langs dennenbos en wei,
soms fluitend, soms gebukt onder het kruis

van de slechtste kaarten in de eeuwen der eeuwen.
En dan gebeurt het vervelend vaak dat mijn vrouw mij
in mijn slaap ‘Abondance!’ of ‘Mizerie!’ hoort schreeuwen.

II

Ik ben supporter van F.C. Pulle, groenwit
- eikels worden eiken, weet je wel -
en telkens op zondagnamiddag zit
ik dus in het vagevuur of de hel.

Ik heb het moeilijk in de vogeltrek.
Dan gebeurt het zelfs dat ik niet scheld
op de scheidsrechter omdat ik de wek-
roep van sijsjes hoorde boven het veld.

Doch meestal ben ik een echte rabauw,
drijf ik de tegenstrevers in het nauw.
Daarna, in de kantine aan de tapkast,

werp ik alles overboord, de ballast
van een hele week gedwee zijn en wijs.
Ik zit dan in het verloren paradijs.

III

Bijna elke dag stap ik erop los,
langs de Molenbeek, door het dras,
door de heide of het dennenbos,
alsof mijn beroep wandelaar was.

De mensen zijn aan mij gewend,
hun eerste achterdocht is weg:
Die met de natuur vergroeide vent
is een gelukzak, luidt hun uitleg.

Er zit afwisseling in mijn tocht,
doch halverwege maak ik een bocht:
alle wegen leiden naar ‘De Kroon’.

Daar is het dat ik mezelf beloon
met kelken schuimende trappist.
Net als de liefde zoekt de dorst list.

Gedicht dat ik graag had voorgedragen in de tuin van epicurus

Ik heb nogal wat vrienden
- het heeft me nooit een toeval geleken,
wij zijn ten slotte gelijkgezinden -
die komkommers en pompoenen kweken.

Geregeld brengen ze me vruchten,
peervormig, bolrond, met stralen,
want zo lopen de geruchten:
ik kook de beste soep van Mol tot Balen.

Ik stoof versnipperde uieringen,
bak die met boerenboter goudgeel;
het vruchtvlees verkookt in gouden kringen,
de geur grijpt eenieder naar de keel.

Doch niet altijd eet ik deze delikatesse,
en toch aanvaard ik de vruchten graag.
De ware en ultieme finesse
is dat ik wonderen laat rijpen, gestaag,

tot ze de mooiste kleuren vertonen:
gedichten van zon en zomer,
waarbij ik in de winter wil wonen,
als schone slaper en eeuwige dromer.

Tabernakel

Ik zit al jaren met een boek,
een zeer mooi boek met witte bladen.
Ik kreeg het van een wijnhandelaar
op nieuwjaarsdag - het vroor twaalf graden.

En elke dag sindsdien,
zo tussen tien en twaalven
- min of meer, meneer pastoor -
zit ik, ten hele gedwaald ten halve

gekeerd, tussen hemel en aarde
de leegte van het papier te peilen,
met een ganzeveer in mijn hand,
altijd klaar om zonder verwijlen

een hemelse inval vast te leggen
en in staat van zielsverrukking te komen.
Doch er komt geen woord, geen halve zin.
Ik zit in feite maar te dromen

en jonge tafelwijn te drinken.
Het lege boek is een tabernakel
waarin ik 's avonds even woon
en mijmer over mijn debâcle.

Vlaamse gaai
(voor wijlen Cees Buddingh')

Stel je voor: hij is een zangvogel,
hij kan zelfs gregoriaans naäpen,
maar hij heeft meer kinderen
op zijn geweten dan Herodes.
In de winter eet hij bottel en bes,
dan is zijn moordlust ingevroren.
Je kunt hem tammer maken dan een ekster,
beter doen tateren dan een kauw,
maar leg je huwelijksring niet
zo maar op tafel,
want hij is ermee weg:
hij neemt het niet nauw
met de huwelijkstrouw.

Zijn vleugelslag is een orgasme
van de wind,
zijn stem is hard krijt op het bord
en het scheuren van een laken
om bij het schillen van aardappelen
een snede in je duim te verbinden.

Hij is van geen kleintje vervaard,
alleen van bosuilen:
die lusten hem wel.
Zeg nu zelf: zou hij in onze vlag
geen beter figuur slaan
dan de leeuw die nooit Vlaams was,
laat staan Kempens?

Cantilene

Jezus, Julio en Domingo
met hun piepende stoflongen
hebben mijn huis geschilderd
en belcanto gezongen.

Ze hebben mijn huis geschilderd,
een Spanjaard en twee Portugezen,
terwijl al mijn vrienden naar ginder waren.
Ik liet hun de prentkaarten lezen.

Ze schilderden de zon van het zuiden
op kroonlijsten en ramen.
En ik stond hen af te luisteren
en te genieten van de veelkleurige namen.

Jezus vertelde van zijn vrouw,
zenuwziek van heimwee
naar de oude armoede in Gallicië.
Ik treurde met hem mee.

Julio vertelde van de geiten
die hij in de bergen hoedde
vanaf zijn zevende jaar.
Het was erger dan ik vermoedde.

Ze schilderden het licht van het zuiden
en lachten om Domingo: die was al genezen
van de ziekte der Spanjaarden
en Portugezen.

Bij een glas warme bordeaux

Bij een glas warme bordeaux
met citroen, kruidnagels en kristalsuiker,
voor het raam van ‘De Kroon’ in Viersel
zat ik met verkouden ogen te kijken
naar de schandpaal in de regen,

toen plotseling een kruidnagel smaakte
naar de geur van wierook
en ik weer misdienaar was
in het kerkje van Pulle,
met de oudste klok van Europa,
de ‘Maria 1309’, erin.

In die dagen hoestten de mensen nog
in de winter,
en het oudste pastoortje van de wereld
leek voortdurend vergiffenis te vragen
voor al dat wangeluid.

Er is veel veranderd.
De kerk wordt centraal verwarmd
voor anderhalf spook en een paardekop,
en de antibiotica doden
al wat van de Boze is.

In die dagen van wierook en vergiffenis
leefde ik echter liever:
de regen was toen malser;
schande was nog echt schande,
en wie van die regel afweek

werd genadeloos aan de kaak gesteld.

Roman van James Joyce

Ik zit graag bij het raam in een café
achter het kruiswoordraadsel uit de krant.
Mijn ogen gaan met de mensen mee,
de pen ligt doelloos in mijn hand.

Ik drink koffie met suiker en melk,
eet een bonbon of een spekulaas.
De andere klanten genieten elk
van een glas bier en een stukje kaas.

Geknars van remmen, er stopt een bus.
Een biljartspeler maakt een karambol.
Het kruisend woord is Daedalus.

Hoe maak ik nu het raadsel vol?
Dat kan alleen met karakol.
Weer ben ik blij met een dode mus.

Een beetje god

Mijn buurman kweekt kaktussen.
Uit alle bestaande woestijnen
liet hij de vreemdste rebussen,
geëtst met de scherpe burijnen

van wind en zand, overkomen.
Elke dag loopt hij met penselen
van meeldraad tot stamper te dromen
en nieuwe kleuren te telen.

Mijn buurman is een beetje God
en zeker ook een dichter:
hij speelt tarot met het lot

en is een vredestichter.
Ach, waren alle dichters zo sterk,
dan zaten de insekten zonder werk.

Visarend

Bij het omwalde Kasteel van Herlaar
in Herenthout zag ik hem vandaag
bidden, de gemaskerde visarend, maar
plotseling bliksemde hij omlaag;

met gestrekte poten schoot
hij het water in. En dan, de vleugels gespreid,
dook hij op, iets torsend als lood,
een goudkarper in doodsstrijd.

Zo stootduiken ook dichters vaak
in visrijk water, mis of raak.
En wieken ze op met schubben en slijm,

dan vinden ze voor hun vangst geen rijm.
Daarom - zo overdenk ik soms met pijn -
is zoveel poëzie slechts visserslatijn.

Waardvogel

Wie legt telkens weer dit ei,
het embryo van een gedicht in mij,
en laat me geen enkele keus
dan het uitbroeden en voeden van een reus,

zodat ik, vaak totaal uitgeput
en ziek van twijfel over het nut,
om rust en eenzaamheid bid?
Maar ook nu en altijd zit

hier een koekoekkleurige klimvogel te loeren
en mijn gangen na te gaan,
hij slaat geen acht op arbeiders en boeren:

ze laten hem onberoerd als de volle maan.
Mij moet hij hebben, ik moet zijn jong voeren.
Zonder mij zou hij allang niet meer bestaan.

Dichter

Ik loop graag met de zon in mijn rug,
een oude dwaze kobold achterna.
Ik haal hem nooit in, al stap ik vlug.
Hij holt voor me uit, hoe ver ik ook ga.

Ik beeld me in dat hij de dichter is,
altijd vooruit op wat ik denk.
Hem treft de schuld als ik me vergis
en ook als ik soms iemand krenk.

Wanneer opeens de zon verdwijnt,
flitst hij weg en - naar het me schijnt -
ontwaak ik dan snel uit een dagdroom.

Ik hoor de schaterlach van een gnoom,
of een kokmeeuw, of een groene specht.
Ach, kwelgeesten zijn zo zelden echt.

Raadsel

Het ontstellende raadsel is
dat ik het geheim ken, zelfs weet
dat ik het me niet herinner, me vergis
als ik denk dat jij zus of zo heet.

Het is lang geleden, maar niet voorbij;
mijn bestaan is absurd, maar geen abuis.
En mocht je me zien, herken je mij,
of zit je op iemand te wachten thuis?

Al schrijvend nader ik soms de kern,
de eeuwige vlucht van de noordse stern;
dan weet ik dat ik dit leven droom,

dat ik ontstond in een wazig verhaal
- ik schreef het in een andere taal.
Straks val ik van de levensboom

weer in jouw hand, zoals ik het bepaal.

Poezie

Poëzie - je moet de sprong
van de bunzing zien op de haas,
het bloed, de hersenen, de tong,
de hele wereld in een waas;

het gruwelijke beeld in de ogen
wordt door een vlies weggeknepen,
de pijn wordt uit de kop gezogen
en door geen god begrepen -

poëzie is - iets wordt gedood,
een hunkering, een leven dat groot
van schoonheid is: zie de haas op de loop

door het veld met de paarse knollen;
de dood bijt zich vast, het bloed zal stollen
tot - poëzie is dikwijls een samenloop
van liefde en moordlust en wanhoop.

Gedicht om in een sloot te drenken en dan op mijn voorhoofd te leggen

Ik ben aan het leren zeer traag te leven,
de vleugelslag van een blauwe reiger.
Het zonlicht vloeit zo door eikendreven.
Ik denk niet meer, ik voel, én weiger

langer deel te nemen aan de rupsenplaag,
want kaalvreten doen ze alles, de mensen.
Ik ben een veldiep op de hoek van een haag
en heb in feite geen andere wensen

dan hier te staan en sterren te tellen
of te kreunen van heel stil genot.
Ik voel mijn ruime takken zwellen.

Ik ben vervuld van haar en ook van God,
zonder dat ik me verder nog wil kwellen.
Ik ben tevreden en berust in mijn lot.

Plattelandsgedichten

I

Het was alsof ik te biecht
ging, zo liep ik door een waas
van herfst, toen plots de schicht
- bruinrood - van een grote haas

wegroffelde tot in een sloot.
Ik tastte de wakke warmte van
zijn leger, en met de dood
in het hart voelde ik dan

het wegebben van de verwondering.
Poëzie is nog sneller verdwenen
uit het zicht, onder geen beding
heb je de tijd om iemands bril te lenen.

II

Een akkerdistel of een dichter,
een gedicht of een distelpluis:
een valscherm maakt het zaadje lichter,
de wind drijft het naar zijn thuis

of naar zijn dood op dorre steen.
Maar akkerdistels - op straf van boete -
moeten verdelgd worden. En dichters - ach neen
toch? Dat zal zo ook wel moeten.

III

Ik geloof niet meer in wilde woorden
die ik gevangen zet in gedichten
en die krassen als julikevers
in lucifersdoosjes.

En woorden die zwart zien
als de bessen van de zwarte nachtschade
laat ik onaangeroerd:
ze vergiftigen een leven.

Woorden moeten rijp en rood zijn
als de vruchten van het bitterzoet,
de wilde kamperfoelie, de lijsterbes,
de Gelderse roos, de hulst.

Woorden moeten winterhard zijn,
hartverwarmend voor de lijsters
op hun lange tochten naar de hemel
voor de zanglessen.

Ik geloof in sappige woorden
die vol zaad zitten, én kiemkracht,
en die uitgejubeld worden
door de eeuwen der eeuwen

in gedichten, gezangen en gebeden.

IV

Jaren geleden dacht ik
dat ik hier iets moest redden.
Ik had er talent voor
op het verkeerde paard te wedden.

Nu alles reddeloos
vergeten is,
tel ik kinderlijk op
wat ik mis:

een boer die met paard en kar
naar de molen rijdt,
de smid met zijn schootsvel,
de pastoor die velden wijdt,

de levertraan in de school,
de engelenmissen in de kerk,
pioenen, monnikskappen en
wijnboompjes in het perk,

de schouwveger, de bonte klepper,
de molenaar, de gele schrijver
en de kwak, de dorpsidioot
en de eeuwige zittenblijver,

de oogstappel, de dubbele flip,
de mispel en de winterpeer,
de zoete lies en het geneesblad
op ongeneeslijk zeer...

Eén ding is jammer, meen ik, nu
ik de oude Kempen weer heb opgedolven:
dat dichters maar mensen zijn
en geen weerwolven.

V

De zondag valt
als een golden delicious in het gras.
Ver klinken schoten.
Bloed druipt uit de weitas.

De barbaren hebben de herfst ingenomen
met geld en een adellijke lach.
Ook dichters vluchten wild voor fantomen
van moord en doodslag.

De zondag ligt
als een aangeschoten goudplevier in het gras.
Een brak komt toegesneld.
De duivel opent zijn weitas
en fluistert:
Deo gratias.

VI

Omdat de eik een hartslag heeft
die samenvalt met de zonsverduistering,
is zijn verdriet een gletsjer
en zijn blijheid een onderzeese vulkaan.

Omdat het hart van de wesp roffelt
als de bek van de kleine bonte specht,
is haar woede een stortbui
en haar liefde een draaikolk.

Omdat mijn hart me op de tong ligt
en in lichterlaaie staat,
zie ik mijn gevoelens in de nacht
als vallende sterren verschijnen

en verdwijnen.

VII

Zelden is iets zo tragisch
als het radeloze zoeken van de mierenkoningin,
eens de bruidsvlucht voltrokken,
de vleugels voor eeuwig kwijt.

Elke gleuf tast ze af.
Zeldzaam zijn zij die het biggekruid
vinden met het melkachtig sap,
het voedsel voor de eenzame winter.

En hoe vertwijfeld
is een dichter in de lente
als hij ziet dat zijn woorden

mieren worden
- een delirium tremens -
die al zijn liefde kaalvreten.

VIII

De beemden waren broeierig,
de hitte zinderde vandaag.
De koeien herkauwden
de zomer van maag tot maag.

En plotseling op een bord ‘Verboden
te Vissen’ zag ik hem, diepblauw en fel:
de ijsvogel met lange bek
en rode borst, een keizerslibel.

Zij bliksemen hier dus
ook nog langs gele plomp en kroosvaren.
Of dacht je dat ze net als de dichters
uitgestorven waren?

Levenselixir

Als de schuine herfstzon duizend insekten
projekteert, bijna in een andere tijd;
als de witte wijven duizend webben tekenen,
filters voor het levenselixir, gewijd

bloed van de tuja, de es en de linde,
dan begin ik woorden bij elkaar te doen,
te wecken, in te vriezen, in te kuilen.
Ik ben een goochelaar met wintergroen.

En straks bij het smeulend haardvuur
komt mijn roes, dan slaat mijn uur:
dan ben ik van de hemel, al zit ik hier,

dan geniet ik volop van het levenselixir.
En laat ze maar lachen om mijn onvertogen woord,
terwijl ze zichzelf invriezen, inkuilen enzovoort.

Schroomvallige gelegenheidsgedichten

Ω

I
In memoriam Emiel van Hemeldonck

Ik denk dat hem hetzelfde dreef:
is er dan niemand die deze pracht ziet,
iets dat God met zandzegge schreef
tussen de heiduinen en het veenriet?

Ik denk dat hij even eenzaam was,
want Kempenaars overdrijven niet
met hun lof en alleluja's:
schrijven is voor hen zo vaak Sanskriet.

Ik zie hem nog steeds als een berk,
zilvergrijs, en tevens als brem.
Even deemoedig bezoek ik de kerk.

En ik hoor zijn hooggele stem.
Rond Kerstmis herlees ik zijn werk.
Dan denk ik: ik heb iets van hem.

II
In memoriam Remy de Pillecyn

Iemand moest ze vereeuwigen, de marginalen:
de Bohemer, klown, dolaard en straatjongen,
op universele wijze. Verf kent geen talen.
Zelden was een man, een talent zo voldongen.

Zo dronk ik met hem menig glas in Wenduine:
'Rodenbach' in Atlantis, de Pille en Hannelore.
Lachen geblazen, onze zielen laten bruinen.
Ik kreeg van zijn aap een draai om de oren.

Remy was een gedrevene, een Vlaming, gezonden
om schoonheid uit te dragen, liefde te wensen.
Vaak voelde ik me met hem erg lotsverbonden:

we hielden evenveel van de Kempense mensen,
treurden even erg waar de natuur werd geschonden.
Ik ben blij dat schilderijen niet verslensen.

III
Bedroefd Sonnet voor de Familie Duribreux
(bij de jammerlijke dood van Olivier, 19 jaar, en oudste kleinzoon van Gaston)

In het leven is het toch wel raar:
een oude man die sterft in het voorjaar,
een dromer van de wilde vaart, doch een landrot,
als schrijver een persoonlijke vriend van God.

Maar in het leven is niets zo naar
als een jongeman die doodgaat in het najaar,
alsof hij zeggen wilde: Er is niets aan de hand,
God wil dat ik uitvaar naar IJsland;

in Elyseum of Ultima Thule, ver over zee,
hebben wij een afspraak, Gaston en Olivier;
en wat ook de diepere zin hiervan mag zijn,

één ding is zeker: wij wilden jullie geen pijn
doen, geen onverdraaglijk verdriet;
wij wachten op jullie, vergeet het niet.

IV
Sonnet voor pastoor Roger Hermans bij zijn afscheid aan Pulle

Hij mocht twintig jaar herder zijn
in het oude Pulse paradijs.
Hij dronk er de gouden appelwijn
en wist: hier komt God thuis van de reis,

telkens weer. Laten we de kerk
mooi maken. Laten we de kunst-
schatten opblinken. Het kost werk,
maar we genieten toch Gods gunst.

In Pulle staat de tijd vaak stil,
tussen noteboom en gele lis
ploegt de boer nog naar Gods wil.

En dat hij vaak eenzaam geweest is,
was zijn niet te ontlopen lot:
een dichter leeft altijd wat te dicht bij God.

V
in memoriam Karel Somers

Dagen voordat hij stierf trok hij over de Gedempte Vaart
om er in een boerderij die allang niet meer bestaat
te buurten met oude vrienden. Hij voelde zich bezwaard
omdat ze er waren, doch geen acht sloegen op zijn praat,

alsof hij gewoon niet meetelde en ongenood was.
En dan keerde hij weer, ontwaakte, schudde het hoofd,
lag daar verdrietig te suffen, de ogen bijna waterpas,
zweeg over wat niemand van ons zou hebben geloofd.

Pas na zijn dood begon ik erover na te denken,
zocht ik de plek op waar die hoeve ooit stond:
een desolaat landschap met wilgen en slenken;

geen mens zag ik er, geen kat, geen hond.
En toch, weet ik, heeft hij er niet om gelogen:
daar begint het andere, het land van de regenbogen.

VI
gedicht voor een pastelschilder
(voor Jef van Soom)

Uit welk bizar sprookjesland waait de sirocco
die deze Kempense luchtspiegelingen bestuift?
Welke koorts jaagt haar bloed door het gips
en krijt en zinkwit van dit magere land?
Welke rigor mortis maakt deze ijlende dromen
plotseling oudmelks en glaciaal?

Zie hoe de bomen
gedrochtelijk door de koningsvarens waden
met steenuilen in hun wanhopige ogen
en danteske pijn in hun armen.
Kijk voorzichtig: het paradijs is té verschroeiend
dichtbij voor onze kortzichtige ogen.

Pastelschilderen is de stilte kleuren en
de liefde uitstrijken in miljoenen korreltjes,
is met elfenlampjes in zichzelf op zoek gaan
naar de bronnen van de verwondering,
is de hemel uitbeelden
voor mensen met versteende zintuigen.

Welke gekwelde ziel stuwt altijd weer
haar vulkanische herinneringen door deze handen?
Welke zonnepriester, druïde of magiër
laat telkens weer miljoenen glimwormen los
in dit onderbewustzijn?
Ach, de echte kunst laat zich niet verwoorden

door een doodgewone dichter.

Patrijzen

Bij valavond, als de rapenvelden dampen,
als witte wijven of verre mistlampen
niemand nog een uitweg wijzen,
troepen ze samen, de patrijzen,

tot ik daar droomverloren
voorbijkom. Dan kan ik horen
hoe ze even piepen voordat hun roffel
klinkt als een gehaaste troffel

bij ik-weet-niet-welk graf.
Er hangt de zoete geur van draf
en van uitgegiste gier.

De dood ruik ik nog hier,
ook als de patrijzen allang weer knus
elkaars warmte zoeken tussen biet en rus.

Mistveld

Het land beweegt in een oude ekster
en mekkert eenzaam in de mist.
De wilgen zijn zwaar behekst, er
hangt een geur van zure gist.

De hunker naar het warme hol
teert zienderogen de mensen uit.
De uiers van de lucht staan bol
en lekken op verfronseld fruit.

Houtduiven vliegen schichtig op.
En ik, met sterrenbeelden in mijn kop,
maar in de nevel een logge hansop,

strompel verder door het niemandsland.
Ik lees de lijnen in mijn hand.
Waar is de schutsluis? Waar het drijfzand?

Hoe geraak ik ooit aan de overkant?

De jongen met de trompet

Een jongen met een trompet op de bagagedrager
fietste me vanavond in de mist voorbij.
Hij blies wolkjes uit en reed trager
dan ooit naar de muziekmaatschappij,

of was hij een aartsengel die met zijn hoorn
op weg was naar het laatste Oordeel?
Dwaallichten schrikten in de reflektoren.
De jongen reed door. Befehl ist Befehl.

Eigenlijk is het een verschrikkelijke kwaal
een dichter te zijn, te spelen met taal
en overal gelijkenissen te zien.

Ik dacht aan de dood tot kwart voor tien.
En toen zat de jongen met het muziekinstrument
al uren op de trompet te blazen in de band.

Kempense wintersonnetten

I

De veer van een wintertaling in de sneeuw,
in de Kempense eeuwigheid zit een lek.
De stilte is de vlucht van een meeuw,
de grote leegte na de wintertrek.

Ik kan kiezen: het spoor van een haas,
van een ree, een vos, een konijn.
De zon is een trage schimmelkaas
op vilt en was en wit satijn.

Ik kies het spoor van een fazant,
loop hompelend door geelgrauw riet.
De sneeuw is oude Lierse kant.

De wind frazelt een gek sanskriet.
Ik volg het spoor tot aan de grasrand,
en dan - neen, vliegen kan ik niet.

II

Blauwzwart dons in de sneeuw, wat veren,
een knalgele bek, een druppel bloed:
ik ben alleen om erbij te mediteren,
nu ik door de oude winter moet.

Elke dag weer moet ik dit verwerken:
een zanger langs de weg vermoord.
In de natuur zijn de doders de sterken,
ik heb nooit wat anders gehoord.

Wat blijft er over van de moord
op een droom dan wat pluimen,
een gedicht in de kiem gesmoord?

Als straks de winter de tijd moet ruimen,
hoor ik toch dezelfde merel zingen:
angstaanjagend mooie herinneringen.

III

De pijpestrootjes zijn van oker,
de vastgevroren fazant is rood.
Tot amulet geplet met een moker
hangt de zon om de hals van de dood.

De berken zijn de volbloedpaarden
van de wind. Bij een knoestige els
zitten kobolden wol te kaarden.
Het dorp draagt nu een wolvepels.

Nooit laat een mens zoveel sporen
na, nooit is hij zo tragisch alleen.
De tijd kristallizeert aan elke doren.

De witte wijven klagen steen en been
boven het ijs, schurende geluiden.
Diep in het slik slaap ik met de puiden.

Winterlied

De winter is een scène uit de hemel.
De koude heeft een huid van sneeuwbessen
en de geur van Arabische volbloeden.
Jonge glimwormen vullen hun batterijen
onder de zon, die afdrijft
als de aureool van een afgedankte heilige.

De stilte wemelt van konijnepootjes
en de bisamratten hebben met hun staarten
in de sneeuw geschreven:
spijkerschrift,
hongerbrieven.

De marterachtige noordenwind
besluipt me met een lenigheid
van glaswatten en glaswol.
De valkachtige vorst
beloert me met ogen
van glaszand en glaszijde.

Het geheim is onbetreden.
Ik laat vreselijke sporen na.
Welke dichter geraakt door het niemandsland
waar de poëzie een bloedvlek is
en de woorden als pluimen vastgevroren liggen?

Kempense nieuwjaarsbrieven

I

Kerstavond, en ik zit traag bij het vuur,
terwijl in de spar de kruisbek broedt.
De wijn wiebelt roestrood op de muur,
een heel oud jaar vult mijn gemoed.

Oudejaar, en buiten zingt ijl een kind,
een goudhaantje in een mistig bos.
Ik geef al wat ik in mijn zakken vind.
Straks knallen de kurken erop los.

Een jaar is een ijsbloem op het glas,
vergankelijk kantwerk, maar het was
mooi zo, en dat geeft aan alles een zin.

Er was pijn waarvan ik toch weer genas,
en ik weet dat ik in vriendschap en in
liefde de moed vind voor een nieuw begin.

II

Ik geloof in het kerstverhaal, oeroud,
van spar, hulst, maretak en klatergoud,
van de winterzonnewende en het kind,
en van een groene liefde die ons bindt.

Ik hoop op oudejaarsavond telkens weer
dat elkeen een kruis maakt over oud zeer
en met een brandschone lei begint,
al klinkt veel verdriet na in de wind.

Ik geloof in de Kempense winterbloei
van madeliefje, herderstasje, straatgras:
het vriesweer heeft geen vat op hun groei.

Ik hoop dat het geen begoocheling was,
dat vrede, vriendschap en liefde ook zo zijn:
altijd groen, nooit vals, nooit schijn.

III

De koperwieken op het vereelte land
zoeken radeloos de warmte van licht.
Wij zetten de weemoed naar onze hand
met zilveren sterren, kalkoen, een gedicht.

Het jaar, een wintervlinder, verlaat zijn kokon,
zielig omhulsel van wat ons dierbaar was.
Wij vergeten het dieptepunt van de zon
en de tijd bij de jenever in ons glas.

Ach, geluk is soms een ontmoeting op straat,
een wielewaal die je in jaren niet meer zag,
maar misschien is dat waarom het echt gaat:

een klop op je schouder, een vriendenlach,
en het besef dat je ook in het komende jaar
weer zeker kunt zijn van hem of van haar.

IV

Het jaar viel pardoes in het water.
De zon bleef weg, de wijn is zuur.
De vrede is voor nog wat later.
De goudvink zelfs vergat haar uur

en toch draagt zij het oude kerstvuur
over de grenzen, door alle landen,
de groene boodschap van de natuur,
tot in het vogelnet de handen

van vogelvangers haar vastgrijpen.
Ach, geen nieuws is dat voor de kijkkast,
waarin de oorlog ligt te rijpen.

Vriendschap werd een lauwe overlast
voor mensen die niet willen begrijpen
dat ook de kraai gelukkig nieuwjaar krast.

V

Ik houd van de vriezeman op kerstdag,
beijzelde hulst, een matrode bes,
muziek van Johann Sebastian Bach,
iets uit de gewijde-geschiedenisles,

en dan op nieuwjaarsdag in de sneeuw
de amberen zon met naaldhout belegd;
op weg naar het einde van de eeuw
trek ik mijn jaarlijkse dwaalweg weer recht.

De goudhaantjes zoeken warmte bij elkaar,
ook de winterkoninkjes doen dat:
zo overleven ze de vorst ieder jaar;

de enkeling is een vogel voor de kat.
En zo moeten vrienden ten slotte ook zijn:
elkaars warmte bij koude, toevlucht bij pijn.

VI

Kerstmis is de triomf van de naaldboom,
het eeuwige groen, de wonden geheeld
door hars. Een ster illumineert de droom
van een hechte familie met kind, het beeld

van wat het leven de moeite waard maakt:
vrede, vreugde, liefde en tederheid.
Het is alsof God de aarde aanraakt,
de eeuwigheid wordt een ogenblik tijd.

Oudejaarsavond - het hars is verhard,
de geur van terpentijn aan onze hand.
De stroomversnelling heeft ons verward,

de werkelijkheid haalt de bovenhand.
Doch wellicht wordt dit het jaar van het hart.
Een gelukwens is al één onderpand.

Molik

Daarstraks moest ik schuilen in een schuur,
het stortregende tegen honderd per uur.
Ik rook het hooi, het stro, het stof.
Er stond een vogelverschrikker in de hof.

Na de bui is de molik naar huis gegaan.
In zijn plaats ben ik in de hof gaan staan.
Schuil je daar ooit, zeg, los mij dan af;
een schildwacht, een dichter: het blijft een straf.